

DR. HALÁSZ ERZSÉBET A „szövi”-ház

A Fóti út és a Kossuth Lajos utca találkozásánál, a vasúti hídnál lévő mai élelmiszerbolt helyén 1985-ig egy U alakú földszintes ház állt, melyet a régi alagiak csak „szöviként” emlegettek. Amolyan múlt századbeli szolgáltatóház volt, sok-sok kis üzlethelyiséggel. A „szövi” nevet a híd felőli végén működő hangyaszövetkezeti fűszerüzletről kapta. A ház az 1890-es években épült, első tulajdonosa Hädl Fülöp volt. Az épületet az első világháború előtt egy Szigeti nevű úr kártyapartin elnyerte. 1984-es lebontásáig – főleg a 20-as, 30-as években – az alagiak bevásárlási centrumaként működött. A boltok és az udvar felőli lakások bérlemények voltak, így egy-egy bérlő cserélődése után gyakran az üzletek profilja is megváltozott. Jelen írásunk az 1900-as évek közepén lévő állapotokat idézi fel.

Az épület Fóti út felőli végén lakott a házmester, aki a rendet és a tisztaságot felügyelte, beszedte a bérleti díjakat és tartotta a kapcsolatot a tulajdonossal. A házmesteri lakás mellett cipésműhely volt, melyben a második világháború előtt Kaszai Károly mester dolgozott.

Az első ismert kép a „szövi”-háZRól (1906 körül)

A következő üzletet Pirók Dezső hentesmester bérelte. Közeli lakhelyén, a Kossuth Lajos utca páros oldalán található első ház udvarán – amely ma is a család otthona – füstölő és jéggyár is működött a hentesüzlet kiszolgálására. A jéggyár gyermekkorom egyik legszebb látványossága volt. Hideg téli napokon (akkoriban hosszantartó hideg telek voltak) édesanyám gyakran vitt el megnézni a karvastagságú, lelógó jégcsapokat. Vakítóan szikrázott rajtuk a napfény, a rájuk permetezett víztől pedig napról-napra, szinte szemmel láthatóan növekedtek. A fagy elmúltával a jégcsapokat összegyűjtötték, a pincében szalma közé tették, és nyáron ezzel hűtötték a húst.

A háború után a Pirók hentesüzlet helyén nyitott fényképész üzletet Gulyás Béla, Foto Gulyás néven. Alagon ő volt az egyetlen fényképész, így minden családi és közösségi eseményt ő örökített meg. Gyermekképek, esküvői és családi képek, iskolai tablók sokasága került ki a műhelyéből. Minőségi munkájának híre a környező falvakban is elterjedt, így sok egykori gödi, szödligeti, fóti iskolai tabló alján is olvasható a neve. Kirakata a „helyi képes híradó” volt, ugyanis a szomszéd cukrászdabeli nagy fagyvizások alatt könnyen tájékozódhattunk a közösségi eseményekről, esküvőkről, iskolai rendezvényekről. Gulyás urat – aki Guri néven vonult be az alagi köztudatba – mindenki szerette, kedves ember volt, közülünk való alagi. A hentes-, majd fényképész üzlet szomszédja Czechner Imre cuk-

rászata volt, mely a ház lebontásáig megmaradt Alag egyetlen cukrászdájának. Nekünk, gyerekeknek ez volt a „fagyiforrásunk”. Nagyon finom – nem porból készült – fagyaltot árultak itt, egy gombócot 50 fillérért.

Az épület a 10-es évek második felében

A híd felé haladva három kis üzlet következett: egy szabóműhely (a mester neve Kertes volt), egy kifözde és egy rövidáru üzlet, amit Fekete Istvánné bérelt. A háború után ezeket egybenyitották az élelmiszerüzlettel, megnövelve annak raktár- és elárúsító területét. A legnagyobb alapterületű helyiségben – ami a ház híd felőli végét foglalta el – a Hangyaszövetkezet működtetett fűszerüzletet. A háború után neve népbolttá változott. Három nagy kirakata volt, bejárata a Kossuth Lajos utca felőli oldalon nyílt. A hangyaszövetkezeti segédet Tulacs Józsefnek hívták, a pénztárban Zeman Vilma kisasszony ült. Emlékszem rendkívül igényes megjelenésére, szálfa egyenes tartására, hatalmas ősz kontyára. Később még a népboltban is dolgozott, onnan ment nyugdíjba. Sohasem csapott be senkit, nagy erkölcsi tekintéllyel rendelkezett. A váci temetőben nyugszik.

A ház az 1940-es években

Ezzel átjutottunk a Kossuth Lajos utca felőli oldalra, ahol a fűszerüzlet mellett egy zöldséges kínálta portékáit. Mellette fodrászüzlet csábította a szépülni vágyó kuncsaftokat. A fodrász, Krisztek Ferenc, a vasút túloldalán lakott. Férfi és női vendégeket is fogadott. Az üzlet előtt egy réz habtányér lógott, belül olajos fapadló árasztotta jellegzetes szagát. Az üzletet később Krisztek Magda, a mester lánya bérelte. A fodrászüzlet után a lakók téli tüzelőjének tárolására szolgáló sufnik álltak, majd az udvar bejárata következett. Az épület végében Czipkó pékmester sütődéje működött, mögötte, az udvar felől volt a kemence. A háború után a pékség helyén ifj. Bründl Gyula órasmester nyitott üzletet.

Sokan gondolunk szeretettel a régi, kedves házra, amely sokkal barátságosabb volt a jelenlegi ablaktalan, szürke betonkolosszusnál.